

STOCKHOLMS UNIVERSITET
TOLK- OCH ÖVERSÄTTARINSTITUTET
Översättarprogrammet 2003-2005

En jämförande studie av två svenska översättningar (1973/2002) av
Simone de Beauvoirs slutsats i *Le deuxième sexe*

Eva Andersson

Magisteruppsats i översättning med inriktning på franska
Vårterminen 2005

Handledare: Françoise Sullet-Nylander

Opponent: Gunvi Skagerö

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	1
1.1 Syfte	1
1.2 Metod och material	2
1.3 Presentation av källtext	2
2. TEXTANALYS AV <i>LE DEUXIÈME SEXE</i>	4
2.1 Analysmodell	4
2.2 Kontextanalys	4
2.3 Formen - den textuella strukturen	6
2.3.1 <i>Lexikogrammatik</i>	6
2.3.2 <i>Textbindning och retorisk bindning</i>	8
2.4 Innehållet - den ideationella strukturen	9
2.5 Relationen - den interpersonella strukturen	10
2.6 Stilen	11
3. ÖVERSÄTTNINGSSTRATEGIER	12
3.1 Direkta lån	14
3.2 Översättningslån	14
3.3 Direkt översättning	14
3.4 Transposition	15
3.5 Modulation	15
3.6 Ekvivalens	16
3.7 Adaption	16
4. KOMMENTARER TILL ÖVERSÄTTNINGARNA	17
4.1 Interpunktion	17
4.2 Citat	21
4.3 Konnektiver	25
4.4 Nyckelord	28
5. AVSLUTANDE DISKUSSION	31
6. RESUMÉ EN FRANÇAIS	33
7. BIBLIOGRAFI	40
<u>APPENDIX</u>	
Källtexten	
Översättningen från 1973	
Översättningen från 2002	

Inledning

Den här uppsatsen ingår i det tvååriga översättarprogrammet på Tolk- och översättarinstitutet (TÖI). Den kommer att behandla två svenska översättningar av slutsatsen i Simone de Beauvoirs bok: *Le deuxième sexe*, med den svenska titeln *Det andra könet*. Den första översättningen utkom 1973 i en ofullständig version; vissa partier av boken har inte översatts. Vad detta beror på är oklart, eventuellt var bokens budskap så upprörande att vissa partier ströks, eller också ansågs det helt enkelt inte vara relevant att översätta hela boken. För tre år sedan, 2002, kom emellertid en fullständig översättning, en bok på cirka 840 sidor.

Denna text valdes för att Simone de Beauvoir med denna bok, som kom ut 1949, fortfarande utövar ett inflytande på nutida feministisk forskning. Den är av fackspråklig karaktär, vilket är ett kriterium för uppsatsen. Det är också intressant att kunna jämföra två olika översättningar för att göra en kontrastiv studie. För denna uppsats kommer slutsatsen i boken att ligga till grund för analysen; dels är det ett avslutat textkapitel, dels är det den del i boken där författaren sammanfattar sina åsikter och sin argumentation. Dessutom antar vi att den innehåller de flesta karakteristiska textuella drag som är relevanta för boken.

1.1 Syfte

Syftet med uppsatsen är att analysera den franska källtexten med hjälp av textanalys och de två befintliga översättningarna med hjälp av översättningsprinciper. Utifrån detta ska jag redogöra för skillnader i översättning från franska till svenska; vilka strategier som har använts i de båda översättningarna och hur de båda översättningarna skiljer sig.

1.2 Metod och material

För att uppnå syftet ska jag först göra en textanalys av den franska texten. Jag kommer att analysera texten framför allt utifrån textanalyskursens kurslitteratur: *Vägar genom texten*, skriven av Hellspong & Ledin (1997).

För syftets andra del kommer jag att studera de två svenska översättningarna från 1973 och 2002 för att se på skillnader i översättningarna och översättningsstrategier. Till grund för den teoretiska analysen av översättningarna använder jag mig av Peter Newmarks (1986) teori om två typer av översättningsmetoder: den semantiska och den kommunikativa metoden.

Genom att studera översättningarna i förhållande till originalet ska jag försöka utröna om översättarna Anna Pyk och Inger Bjurström, som gjort den gamla översättningen (1973) och Åsa Moberg och Adam Inczèdy-Gombos, som gjort den nya översättningen (2002) har några speciella strategier.

Till grund för det arbetet ligger också boken *Stylistique comparée du français et de l'anglais*, skriven av Vinay och Darbelnet (1963). Den tar upp grammatiska skillnader mellan franska och engelska. Eventuellt kan några av dessa författares strategier tillämpas för att förklara hur översättarna har valt att lösa grammatiska, semantiska och syntaktiska svårigheter från franskan till svenskan.

1.3 Presentation av källtext

Simone de Beauvoir levde mellan åren 1908 och 1986. 1949 publicerades hennes bok *Le deuxième sexe* - en bok som beskriver hur förtrycket av kvinnan i förhållande till mannen har uppkommit genom historien och hur detta förtryck

enligt författaren ska kunna upphävas så att mannen och kvinnan kan bli jämlika till gagn för både kvinnor och män. Med den här boken kom Simone de Beauvoir att bli en förgrundsfigur för den moderna kvinnorörelsen och boken är än i dag en viktig del inom feministisk teoribildning även om man får betänka att cirka 55 år har gått och att utvecklingen delvis har gått framåt under den här tiden. *Le deuxième sexe* kan fortfarande läsas med stor behållning för att förstå bakgrunden till den situation vi har idag och för att få ta del av författarens råd och synpunkter på vad vi ska göra för att uppnå jämlikhet mellan könen. Bokens aktualitet vittnar den fullständiga svenska översättningen om, som publicerades 2002.

Innan den här boken publicerades var Simone de Beauvoir redan en etablerad författare i Frankrike. Tillsammans med sin livskamrat Jean-Paul Sartre utgjorde de två existentialismens förgrundsgestalter.

Le deuxième sexe är uppdelad på två böcker och i bok I analyserar Beauvoir de teorier om kvinnor som var dominerande under 1940-talet: biologiska, psykoanalytiska och historiematerialistiska. Dessa teorier kritiserar, samtidigt som vissa insikter bibehålls och integreras i den filosofiska grundstruktur som Beauvoir själv har som utgångspunkt, den existentialistiska etiken. Denna bok innehåller också litterära analyser och granskar kvinnosynen hos författare som D.H. Lawrence och André Breton. En stor del av denna bok ägnas åt historieskrivning, en översikt över kvinnors villkor sedan förhistorisk tid och fram till 1940-talets Frankrike. Bok I behandlar även myter om kvinnor som alla samhällen har uppvisat, kvinnan som Modern, Skökan, Häxan och så vidare, myter som har begränsat kvinnors liv och möjligheter genom en stereotyp kategorisering.

Bok II innefattar en ingående analys av kvinnors liv, från barndom till ålderdom, där fenomen som havandeskap, sexuell initiation, äktenskap, arbete och prostitution tas upp (Beauvoir 2002:11). Av detta textmaterial ska jag alltså

koncentrera mig på slutsatsen för min textanalys och för min jämförelse av källtexten och måltexterna.

2. Textanalys av *Le deuxième sexe*

2.1 Analysmodell

Enligt översättningsforskaren Rune Ingo (1991:93) är en analys av originaltexten grunden för all översättning. För att kunna åstadkomma en funktionell text på målspråket måste översättaren känna till vilket större sammanhang texten ingår i, textens funktion och syfte, vilken målgrupp den är avsedd för och de speciella stildragen. Hellspong & Ledin (1997:41 ff.) lyfter fram tre sidor av en text i sin omgivning:

1. Sammanhanget eller kontexten
2. Uppbyggnaden eller strukturen: *Den textuella strukturen*: lexikogrammatiken som behandlar orden och hur de fogas samman till meningar, textbindningen, hur meningarna förenar sig med varandra. *Den ideationella strukturen*: texten tar upp ett antal ämnen som den gör påståenden om. *Den interpersonella strukturen*: hur texten skapar sin relation till läsaren.
3. Framställningssättet eller stilen: hur de tre olika strukturerna samverkar i sitt sammanhang för att göra ett intryck på läsaren.

2.2 Kontextanalys

Textens syfte är att redogöra för kvinnans situation genom historien och hur hon har kommit att bli förtryckt, vad som har gett upphov till denna situation. Platsen är

Frankrike 1949. Världskriget förde med sig att könsrollerna luckrades upp i och med att kvinnorna gick ut i arbetsproduktionen under kriget. De franska kvinnorna gjorde även stora insatser inom motståndsrörelsen och fick år 1944 rösträtt. Efter krigets slut såg man emellertid en återgång till det gamla kvinnoidealet där kvinnan skulle stanna hemma och ta hand om barn och familj. Vid denna tidpunkt publiceras Simone de Beauvoirs bok. Eva Gothlin skriver i förordet till den nya översättningen (Beauvoir 2002:9) att författarens syfte var till en början att skriva sin egen historia men den kom att omfatta även andra kvinnors historia.

Diskursen i *Le deuxième sexe* är teoretisk-filosofisk. Texten är argumenterande och uttrycker författarens egna åsikter baserat på ett textteoretiskt material. Texten är fackspråklig. Definitionen av fackspråk hämtas från Rune Ingo bok *Från källspråk till målspråk* (1991). ”Kännetecknande för fackspråkstexter är att de semantiskt bygger på en enda tolkning och förmedlar en information som har en direkt och ofta även tidsbunden nytta. De återger en objektiv verklighet och får därför ofta en undervisande karaktär” (Ingo 1991:35). Detta kan sägas stämma in på Beauvoirs text. Ingo skriver vidare: ”Facktexterna kräver stor semantisk exakthet, eftersom deras huvudsakliga uppgift är att förmedla information” (Ingo 1991:36).

Boken innehåller endast ett fåtal fackspråkliga termer och är därmed inte begränsad till forskare inom feministisk teoribildning utan kan läsas av en intresserad allmänhet. Läsarna bildar en öppen grupp eftersom texten gäller alla, både män och kvinnor. Det kan dock antas att kvinnor i större utsträckning läser denna bok eftersom den mer berör deras ojämlika situation och att de är mer benägna till att ändra dessa orättvisa förhållanden.

Vilken funktion har texten? Enligt Rune Ingo, som grundar sig på Karl Bühler (Ingo 1991:53, 159 ff.) kan språket delas in i tre grundfunktioner: *informativ*,

expressiv och *imperativ*. I den informativa texten fokuserar man på sakinnehållet. Den expressiva fokuserar på författarens uttryckssätt, till exempel poesi. Med den imperativa texten vill man påverka läsaren. *Le deuxième sexe* är en informativ och berättande text som fokuserar på sakinnehållet. Dessutom är den imperativ, en övertalande text. Det finns *en* avsändare, texten är en monolog, och mottagaren, det vill säga läsaren övertalas till en roll, som ett slags predikan (Ingo 1991: 54).

Eva Gothlin skriver (Beauvoir 2002:10) att den är svår att genrebestämma eftersom den innehåller många olika delar: filosofiska analyser, litteraturkritik, historiebeteckning, samhällsanalys med mera. Trots att Simone de Beauvoir var existentialist kan inte detta verk reduceras till existentialismen. Enligt Gothlin (Beauvoir 2002:12) är det rimligare att hänföra Simone de Beauvoir till den fenomenologiska traditionen från de tyska filosoferna Husserl och Heidegger och särskilt den franska existensfilosofiska grenen. I texten finns det även litterära analyser av andra författares verk, till exempel Stendhal, D.H. Lawrence, Breton och Claudel. Det förekommer öppna hänvisningar till bland andra filosofer som Marx och Kierkegaard samt poeter som Jules Laforgue.

2.3 Formen - den textuella strukturen

2.3.1 Lexikogrammatik

Lexikogrammatiken utgör den språkliga strukturen i texten, på lexikal, syntaktisk och frasnivå (Hellspång & Ledin 1997). På lexikal nivå undersöks till exempel nominalkvoten: andelen substantiv, prepositioner och participier delat med verb, adverb och pronomen för att avgöra om texten är nominal eller verbal. En nominal framställning är informationstät och konstaterande, medan en verbal är mer resonerande och informationsgles (Hellspång & Ledin 1997:78)

Jag har valt tre delar ur bokens slutsats för denna beräkning: från början av slutsatsen till sidan 560 (se appendix), meningen som slutar med *la facticité naturelle*, mitten från och med sidan 566 *les innombrables* till och med sidan 567 *plaisir* och slutet från och med sidan 576 *affranchir* till och med slutet, som tillsammans bildar 828 ord. Genomsnittsvärdet av nominalkvoten för dessa tre delar hamnar på 0,94. Denna siffra ligger mellan värdet för kvällstidningar (0,99) och debattexter (0,89) (Melin & Lange 1995:160). Utmärkande drag för en specifikt verbal text är att det finns många verb och pronomen på bekostnad av substantiv, få långa nominalfraser, många adverbiala prepositionsfraser, många bisatser, och långa meningar orsakas i regel av långa prepositionsadverbial och många underordningar av satser (Hellspong & Ledin 1997:78).

Den franska texten har få långa nominalfraser med många bisatser som är underordnade. Trots avsaknaden av långa nominalfraser framstår texten som svårläst vilket kan bero på meningslängden. Av de undersökta delarna är den genomsnittliga meningslängden 55,2 med den längsta meningen på 166 ord:

Il faut que la femme comprenne que les échanges – c'est une loi fondamentale de l'économie politique – se règlent selon la valeur que la marchandise offerte revêt pour l'acheteur, et non pour le vendeur : on l'a trompée en la persuadant qu'elle possédait un prix infini ; en vérité elle est pour l'homme seulement une distraction, un plaisir, une compagnie, un bien inessentiel ; il est le sens, la justification de son existence à elle ; l'échange ne se fait donc pas entre deux objets de même qualité ; cette inégalité va se marquer singulièrement dans le fait que le temps qu'ils passent ensemble – et qui paraît fallacieusement le même temps – n'a pas pour les deux partenaires la même valeur ; pendant la soirée que l'amant passe avec sa maîtresse il pourrait faire un travail utile à sa carrière, voir des amis, cultiver des relations, se distraire ; pour un homme normalement intégré à la société, le temps est une richesse positive : argent, réputation, plaisir (1966:566).

Detta kan förklaras av franskans meningsbyggnad som till skillnad från svenskan hellre radar huvudsatser på varandra åtskilda av kolon eller semikolon i stället för punkt. Den kortaste är på fem ord: On ne saurait mieux dire (1966:577). Interpunktionen kommer att analyseras närmare i översättningsanalysen.

Andelen långa ord, det vill säga sju bokstäver eller mer, är inte så stor. 190 av 828 ord är långa enligt denna definition. Med hjälp av meningslängd och andelen långa ord kan läsbarhetsindex undersökas (Lix). Det är summan av genomsnittlig meningslängd och andelen långa ord i procent. Läsbarhetsindex slutar på 78,2 av de här textdelarna, vilket beror på de långa meningarna och inte på andelen långa ord, vars procentsats ligger på 23 procent.

2.3.2 Textbindning och retorisk bindning

Efter att ha konstaterat att texten är mer verbal än nominal, vilket i förlängningen innebär att den är mer resonerande och informationsglädd än informationstät och konstaterande (Hellspång & Ledin 1997:78), bör vi undersöka hur författaren för fram sitt resonerande budskap. Detta märks i textens bindning. En språklig markör för två meningars logiska samband kallas för en konnektiv och själva sambandet för en konnektivbindning (Hellspång & Ledin 1997:88). Enligt Hellspång & Ledin (1997:88) finns det fyra huvudgrupper av konnektivbindningar: additiv, temporal, adversativ och kausal. Lite förenklat är additiva bindningar (*och, dessutom*) det typiska medlet för att hålla ihop de påståenden som uppträder i beskrivningar, medan temporala (*när, då*) är det för berättelser, adversativa (*men, dock*) för argumentationer och kausala (*eftersom, därför*) för utredningar.

Författaren inleder sin slutsats med att utgå från ett antifeministiskt ordspråk av Jules Laforgue som hon sedan kommenterar. Konnektiver som används mycket är *mais, le fait, d'ailleurs, et, en vérité, aussi bien*, uttryck med *c'est: c'est dire, c'est alors, c'est à celle-ci* samt *au contraire, bien entendu, en tout cas, d'abord* och *d'autre part*. Enligt *Grammaire méthodique du français* (Riegel et al. 1994:619) är många av dessa konnektiver exempel på argumenterande konnektiver

som jag kommer att analysera utförligare i analysdelen (4.3). *D'ailleurs* och *et* är exempel på additiva bindningar som förekommer i en berättande text.

Den retoriska bindningen märks genom att författaren använder sig av motsatspar *les hommes* och *les femmes*, *proposer* och *subit*, *despotisme* och *lâcheté*, *prendre* och *donner*. De överordnade ledfamiljerna är *les hommes*, *il*, *l'homme* och på den andra sidan *les femmes*, *elle* och *la femme*. Detta är kontrastivt och repetitivt och för på ett effektivt sätt fram författarens budskap till läsaren, det vill säga hur män och kvinnor skiljer sig åt.

Beauvoir använder sig även av upprädningsfraser av verbfraser, till exempel *voir des amis*, *cultiver des relations*, *se distraire* (Beauvoir 1966:567) och substantiv, till exempel *argent*, *réputation* och *plaisir* (Beauvoir 1966:567). I slutet av texten använder hon sig av återkommande abstrakta substantiv för att förstärka sitt budskap: *rapport*, *naturel*, *humain*. Dessa substantiv förekommer i ett citat av Marx vars innehåll hon instämmer i. Sammanfattar vi detta finner vi att texten är en beskrivande och argumenterande text med retoriska inslag.

2.4 Innehållet - den ideationella strukturen

Den ideationella strukturen hjälper oss att analysera vad texten handlar om (Hellspong & Ledin 1997:115ff). I denna struktur ingår makroteman och mikroteman. Makrotemat eller huvudämnet, det vill säga den fråga som rör hela texten (Hellspong & Ledin 1997:118), kan vi sammanfatta med en nominalfras. För Beauvoirs text kan detta makrotema sammanfattas med nominalfrasen *fraternité entre les sexes*. Mikroteman eller underämnena är en särskild sida av huvudämnet (Hellspong & Ledin 1997:118) och kan i Beauvoirs text sammanfattas i form av meningar i inledningen av olika stycken i slutsatsen, till exempel: *On a vu qu'en*

dépit des légendes aucun destin physiologique n'impose au Mâle et à la Femelle comme tels une éternelle hostilité (Beauvoir 1966:560). Trots de legender och myter som författaren har gått igenom finns det inget fysiologiskt öde som påtvingar mannen och kvinnan denna eviga fiendskap som finns mellan könen för tillfället.

Dessa olika stycken i slutsatsen är delar av hennes argumentation för att komma fram till att broderskap mellan könen är möjlig, det vill säga hon underbygger makrotemat med hjälp av dessa olika mikroteman hämtade från historiens gång.

I slutet av texten citerar Beauvoir Marx som menar att det naturliga förhållandet är mellan man och kvinna. Därför bör de erkänna varandras *fraternité*. Det är en cirkulär komposition där hon börjar med att säga att många män skulle skriva under på att broderskap mellan könen aldrig är möjlig. Men faktum är att varken män eller kvinnor är nöjda med varandra som det är nu. Författaren redogör för en historisk syn och argumenterar för broderskap. Detta ska vara möjligt och vi har allt att vinna på detta.

2.5 Relationen - den interpersonella strukturen

Den interpersonella strukturen redogör för textens samspel med sin omgivning, hur den förhåller sig till läsaren (Hellspong & Ledin 1997:167). Detta är en argumenterande text och i en argumentation samverkar det interpersonella med det ideationella. En argumentation uppfattas som ett logiskt samspel mellan mikroteman och dess propositioner, det vill säga vad texten säger om makrotemat (Hellspong & Ledin 1997:167). Detta ser man tydligt i *Le deuxième sexe*, vilket jag även redogjort för i det förra avsnittet.

Hon för fram andras åsikter i texten, bland annat i anföring till Balzac, och i direkta citat till Kierkegaard. Dessa citat och anföringar argumenterar hon oftast mot men hon håller även med. Frågor förekommer även i texten. Dessa svarar hon på. Författaren är också närvarande i texten i form av *je* och *me*. Utmärkande för texten är även att författaren använder sig av ironi, till exempel: *En échange de sa liberté on lui a fait cadeau des fallacieux trésors de sa 'féminité'* (Beauvoir 1966:564). Detta är ett sätt för författaren att göra sig mera synlig i texten.

2.6 Stilen

Det gemensamma för den textuella, den ideationella och den interpersonella strukturen hos en text är stilen. Med hjälp av stilen kan vi sammanbinda vad vi sett på vitt skilda nivåer i en framställning (Hellspong & Ledin 1997:197). Textuellt är det ingen svår stil men meningslängden och argumentationen bidrar till textens tyngd. Den lexikogrammatiska dimensionen nominal-verbal kan ligga till grund för en grammatisk stilbeskrivning, vilket betyder att denna text har en verbal stil. Det betyder i förlängningen att den är mer värderande och subjektiv än beskrivande och objektiv (Hellspong & Ledin 1997:200).

På det ideationella planet kan vi konstatera att det är en abstrakt stil. Det förekommer många abstrakta substantiv och texten handlar om personer av samma slag, det vill säga den inte är specifik eller individuell.

Den interpersonella stilen är monologisk. Även om författaren för fram andra röster, så är det Beauvoir som ordnar innehållet och driver sin tes med hjälp av för- och motargument. Det är en subjektiv text även om författaren föredrar att vara relativt anonym. Den är personlig och engagerad. Kontextuellt är det en fackspråklig text. Det retoriska stildraget är framträdande: Författaren använder sig

av upprädningsord av verb och substantiv och kontrasterar kvinnan mot mannen för att skapa ett motsatsförhållande.

3. Översättningsstrategier

Kännedom om en texts funktion är viktig ”för att man skall kunna producera pragmatiskt väl fungerande översättningar” (Ingo 1991:52). Med pragmatisk översättning menas en så entydig och effektiv översättning som möjligt av ett budskap från källspråk till målspråk (Ingo 1991:55). Vi har tidigare konstaterat att Beauvoirs text har en informativ funktion eftersom den fokuserar sakinnehållet och en imperativ funktion på grund av sin argumentation med hjälp av vilken hon vill påverka oss. För den informativa funktionen gäller att: ”Informationsförmedlingen underlättas om översättaren med såväl formella som lexikala medel strävar efter klarhet, exakthet och entydighet” (Ingo 1991:159). ”Den imperativa funktionen märks av att språket också förmedlar handlingsmönster och beteendemodeller, varvid man kan säga att budskapets mottagare är utgångspunkten” (Ingo 1990:160). I Beauvoirs text kommer den imperativa funktionen fram i form av hennes argumentation. Efter att ha fastställt denna texts funktion kan vi fråga oss vilka översättningsstrategier översättarna av den här texten har använt.

Som utgångspunkt har jag valt Peter Newmarks (1986) teori om semantisk och kommunikativ översättning. ”Kommunikativ översättning försöker att producera en snarlik effekt som den originaltexten åstadkom på sina läsare. Semantisk översättning däremot försöker, att så långt som målspråkets semantiska och syntaktiska strukturer tillåter återge den exakta kontextuella betydelsen av originalet” (Newmark 1986:39). Generellt tenderar en semantisk översättning att bli mer komplicerad, mer ”avig”, mer detaljerad och mer koncentrerad. Enligt Newmark (1986) är ordagrann översättning det bästa tillvägagångssättet i både kommunikativ och semantisk översättning. Om det uppstår en konflikt mellan de två metoderna till exempel om semantisk översättning skulle resultera i en onormal måltext eller inte få samma effekt på målspråket så används kommunikativ översättning (Munday 2001:46). I semantisk översättning är översättarens lojalitet i första hand till författaren, i andra hand till målspråket och i tredje hand till läsaren. Det omvända gäller för kommunikativ översättning.

Hur har översättarna valt att översätta Beauvoirs text? Vi skulle kunna anta att översättarna vill vara författaren så trogen som möjligt och överföra hennes tankar till en annan kultur även om det inte är en expressiv eller personlig text, men eftersom det är en informativ och imperativ text vilja vara så entydiga och klara som möjligt och kommunicera texten och skapa samma effekt på läsarna som originaltexten har på sina läsare. I detta fall bör den kommunikativa metoden vara tillämpbar. Målgruppen för denna text kan sägas vara densamma som för den franska texten även om det är drygt 50 år senare och den inte väcker samma upprördhet som en gång originaltexten gjorde. Den kommer framför allt att läsas av kvinnor och män som är intresserade av feministiska frågor.

Simone de Beauvoir är en stor auktoritet på området därför attraherar hon en stor grupp människor (kvinnor): allt från forskare till allmänt intresserade. I och

med att det här är den första fullständiga översättningen av hennes verk är syftet att den ska nå ut till så många som möjligt. Syftet bör vara att så koncist och konkret som möjligt föra ut författarens tankegångar i detta omfattande ämne.

Med den kommunikativa metoden använder sig översättaren av ett antal strategier för att överbygga skillnader mellan käll- och måltext. De två franska översättningsforskarna Vinay och Darbelnet (1963) har utarbetat en metod där de har delat in dessa översättningsstrategier i olika kategorier. De har gjort en grundlig jämförelse mellan det franska språkets och det engelska språkets strukturer. Det som gäller för engelskan gäller också i de flesta fall för svenskan eftersom de båda språken är av germanskt ursprung.

Vinay och Darbelnets (1963) utarbetade översättningsstrategier kan delas in i sju metoder. De tre första är direkta metoder: *direkta lån*, *översättningslån* och *direkt översättning*. De fyra senare är indirekta metoder: *transposition*, *modulation*, *ekvivalens* och *adaption*.

3. 1 Direkta lån

Denna metod innebär att översättaren använder källspråkets ord eller term som lånard, till exempel när en ny uppfinning eller teknisk lösning ännu inte har någon benämning i målspråket eller när det finns en lexikalisk lucka i målspråket. Detta skapar också en stilistisk effekt och ger ”lokalfärg” åt texten (Vinay & Darbelnet 1963:47). Exempel: *entré*, *adagio*, *pianissimo*, *psykologi*, *tolerans*, *biff à la Lindström* (Ingo 1991:179).

3.2 Översättningslån

Detta är en speciell typ av lån där källspråkets uttryck eller struktur flyttas i en ordagrann översättning, till exempel det franska översättningslånet *Compliments de la Saison* till det engelska *Compliments of the Season*. Vinay och Darbelnet anser att både direkta lån och översättningslån ofta integreras helt i målspråket, även om det förekommer semantiska förändringar vilka kan göra att de blir *false friends* (Vinay & Darbelnet 1963:47).

3.3 Direkt översättning

Detta är en ord-för-ord-översättning som Vinay och Darbelnet beskriver som den mest vanliga mellan språk av samma familj och kultur (Vinay & Darbelnet 1963:48) Exempel : *I left my spectacles on the table downstairs - J'ai laissé mes lunettes sur la table en bas. Où êtes-vous ?- Where are you ?* (Vinay & Darbelnet 1963:48). Rune Ingo (1991) skriver följande om denna metod:

”I allmänhet är man tvungen att avstå från att översätta exakt, eftersom slutresultatet kan bli en översättning som förmedlar en annan betydelse eller är fullständigt obegriplig på målspråket, på grund av språkens strukturella olikheter är helt omöjlig, pragmatiskt inte har någon adekvat motsvarighet i målspråket eller får sin tolkning på alldeles fel nivå i målspråket. Direkt översättning är dock översättarnas huvudmålsättning i de fall då en sådan leder till en god översättning” (Ingo 1991:179).

De följande fyra metoderna är indirekta strategier.

3.4 Transposition

Denna metod innebär att man byter ut en ordklass mot en annan utan att ändra meningens betydelse (Vinay & Darbelnet 1963:50). Exempel: *Avsändare – from, Défense de fumer - rökning förbjuden* (förbud att röka) (Ingo 1991:180). Dessa motsvarighetsförhållanden kan vara nya, skapade av översättaren eller redan etablerade översättningsmotsvarigheter (Ingo 1991:180).

3.5 Modulation

Modulation är en variation av budskapet som innebär att man ser på samma sak ur en annan synvinkel. Detta görs när konstruktionen blir oidiomatisk eller annorlunda i målspråket (Vinay & Darbelnet 1963:51). Exempel: *Efter fem minuter körde han ut på motorvägen - After five minutes he entered the highway. Il flottait dans ses vêtements - The clothes hung loosely around him* (Ingo 1991:181). Enligt Ingo (1991:181) uppstår vedertagna fall av modulation mellan språk automatiskt medan nya kräver kreativitet av översättaren.

3.6 Ekvivalens

Texten kan beskriva samma situation genom att använda sig av helt avvikande semantik, stilmedel och strukturer. Exempel: *faire la guerre - föra krig, faire la paix - sluta fred. C'est de la moutarde après dîner - Medan gräset växer dör kon.* (Ingo 1991: 182-183). Denna metod lämpar sig framför allt till översättning av ordspråk och idiomatiska uttryck (Vinay & Darbelnet 1963:52).

3.7 Adaption

Till skillnad från modulation som beskriver samma situation med två olika språkliga lösningar använder adaption två olika situationer för att beskriva samma slags fenomen. Adaption uppstår när den situation som beskrivs är okänd i målspråket, och behöver ersättas med en situation av samma typ eller en likvärdig situation, det vill säga en situation som har samma symbolvärde för målspråkets läsare som den ursprungliga situationen hade för originaltextens läsare. Exempel: Cykelsporten i Frankrike motsvaras av cricket i England (Vinay & Darbelnet 1963:52ff). Även om Vinay och Darbelnet har gjort ett stort klassificeringsarbete inom komparativ stilforskning konstaterar Ingo (1991) att: "Språket är dock så pass mångdimensionellt att inte heller detta system förmår att slutgiltigt *lösa* alla de benämnings- och klassificeringsproblem som finns inom översättningsvetenskapen" (Ingo 1991:185).

I min analys av måltexten ska jag se om översättarna har använt sig av några av dessa metoder för att översätta Beauvoirs text. Jag kommer även att redogöra för språkliga skillnader i de två översättningarna av Simone de Beauvoirs text.

4. Kommentarer till översättningarna

Efter analysen av källtexten och efter att ha studerat översättningarna har jag funnit att användning av *interpunktion*, *citats*, *konnektiver* och *nyckelord* är av intresse i källtext och måltexterna. Jag kommer därför att fokusera på dessa delar. Interpunktionen är av intresse eftersom den franska texten består av långa meningar, det kan därför vara intressant att se hur detta motsvaras på svenska. Citat

förekommer, och i översättning av dessa krävs att översättaren är ”extra” trogen källtexten för att inte förvanska budskapet. Texten är argumentativ, författaren vill påverka oss med sina åsikter, därför kan det vara intressant att studera hur författaren med hjälp av konnektivbindningar binder ihop sin argumentation. Ordvalet är dessutom intressant eftersom det skiljer 30 år mellan de två översättningarna. Märks detta i översättningarna?

4.1 Interpunktion

Som vi har sett i textanalysen av den franska texten har författaren använt många långa meningar. Semikolon som skiljetecken verkar förekomma mer frekvent i den franska texten än i de svenska. Istället för att sätta punkt efter avslutad huvudsats används semikolon mellan huvudsatser. I *Grammaire méthodique du français* (Riegel et al.1994:88) definieras semikolon på detta sätt (egen översättning):

Semikolon markerar en paus mellan punkt och komma. Som försvagad punkt kan semikolonet skilja självständiga påståenden åt (sammanställda eller samordnade), men det kan inte avsluta en text och följs inte av stor bokstav. Påståenden som skiljs åt av semikolon bildar en helhet vars samband inte nödvändigtvis bryts på samma sätt som med en punkt. Exempel: Exister, c'est être là, simplement; les existants apparaissent, se laissent rencontrer, mais on ne peut jamais les déduire (Riegel et al.1994:88).

Kolon förekommer också oftare i franskan än i svenskan. Det kan introducera en förklaring, en följd, en slutsats, en motsättning och svarar ofta mot svenska uttryck som 'nämligen', 'det var (där)för att', 'därför', 'men ändå' (Pedersen et al.1982:80).

Jag har därför valt att studera hur de svenska översättarna har löst denna interpunktion i översättningarna. Till underlag har jag tagit ut tre grafiska meningar i den franska texten. Enligt *Nusvensk grammatik* (Jørgensen & Svensson 1996:158) innebär grafisk mening alla ord som står mellan stor bokstav och större skiljetecken, det vill säga punkt, frågetecken, utropstecken samt i vissa fall kolon.

Det är mycket vanligt att flera syntaktiska meningar kombineras till en grafisk mening med hjälp av samordnade konjunktioner (Jørgensen & Svensson 1996:158).

(1) Elle accepte allégrement ces mensonges parce qu'ils l'invitent à suivre la pente de la facilité : et c'est là le pire crime que l'on commet contre elle ; dès son enfance et tout au long de sa vie on la gâte, on la corrompt en lui désignant comme sa vocation cette démission qui tente tout existant angoissé de sa liberté ; si on invite un enfant à la paresse en l'amusant tout le jour sans lui donner l'occasion d'étudier, sans lui en montrer l'utilité, on ne dira pas quand il atteint l'âge d'homme qu'il a choisi d'être incapable et ignorant : c'est ainsi qu'on élève la femme, sans jamais lui enseigner la nécessité d'assumer elle-même son existence ; elle se laisse volontiers aller à compter sur la protection, l'amour, le secours, la direction d'autrui ; elle se laisse fasciner par l'espoir de pouvoir sans rien *faire* réaliser son être (1966:565).

(1a) Hon godtar lögnerna med glatt hjärta eftersom de lockar henne att rutscha utför lättvindighetens sluttande plan, och detta är de värsta brott som begås mot henne. Alltifrån barndomen och hela livet igenom skämmer man bort och korrupperar henne genom att hänvisa till denna självuppgivelse som hennes kallelse. Den innebär en frestelse för varje människa som ängslas för sin egen frihet. Om man lockar ett barn till lättja genom att roa det dagen lång, utan att ge barnet tillfälle att studera och visa nyttan av studier, så kan man inte när barnet nått mogen ålder säga att det valt att bli utan begåvning och kunskaper. Det är så man uppfostrar kvinnan, utan att någonsin upplysa henne om nödvändigheten att själva ta ansvar för sin existens. Hon låter sig gärna förledas att räkna med beskydd, kärlek, bistånd och andras styrning. Hon låter sig fascineras av hoppet att förverkliga sitt väsen utan att *göra* något (1973:442).

(1b) Hon accepterar glatt dessa lögnar, eftersom de inbjuder henne att följa den lätta vägen, och det är det värsta brott man begår mot henne. Ända från barndomen och hela livet igenom skämmer man bort henne och förleder henne, genom att som hennes kallelse anvisa den självuppgivelse som frestar varje existerande som känner ångest inför sin frihet. Om man inbjuder en pojke till lättja genom att roa honom hela dagarna, utan att ge honom möjlighet att studera och utan att påvisa nyttan av studier, skulle man inte när han uppnår vuxen ålder säga att han har valt att vara oförmögen och okunnig. Det är så man uppfostrar kvinnan, utan att någonsin undervisa henne om det nödvändiga i att hon själv måste ta ansvar för sin existens; hon låter sig villigt förledas att räkna med beskydd, kärlek, hjälp och ledning från andra och hon låter sig fascineras av förhoppningen om att kunna förverkliga sig utan att *göra* något (2002:830).

I exempel (1) motsvaras det första franska kolonet av komma i de båda svenska versionerna. Det andra kolonet i den franska texten motsvaras av punkt i båda versionerna. Semikolon motsvaras för det mesta av punkt i de svenska versionerna

förutom ett undantag där den nya versionen också använder sig av semikolon, se rad 8 i (1b). Det kan dock konstateras att den gamla översättningen är uppbruten i sju meningar medan den nya översättningen är uppdelad i fyra meningar. Den nya översättningen är mer trogen originalet än den gamla vad beträffar interpunktionen i denna mening.

(2) Il faut que la femme comprenne que les échanges - c'est une loi fondamentale de l'économie politique - se règlent selon la valeur que la marchandise offerte revêt pour l'acheteur, et non pour le vendeur : on l'a trompée en la persuadant qu'elle possédait un prix infini ; en vérité elle est pour l'homme seulement une distraction, un plaisir, une compagnie, un bien inessentiel ; il est le sens, la justification de son existence à elle ; l'échange ne se fait donc pas entre deux objets de même qualité ; cette inégalité va se marquer singulièrement dans le fait que le temps qu'ils passent ensemble - et qui paraît fallacieusement le même temps - n'a pas pour les deux partenaires la même valeur : pendant la soirée que l'amant passe avec sa maîtresse il pourrait faire un travail utile à sa carrière, voir des amis, cultiver des relations, se distraire ; pour un homme normalement intégré à la société, le temps est une richesse positive : argent, réputation, plaisir (1966:566).

(2a) Kvinnan måste lära sig att förstå att allt utbyte - vilket är en fundamental regel i nationalekonomin - regleras enligt den erbjudna varans värde för köparen och inte för säljaren - när hon intalades att hon hade ett oändligt högt pris blev hon lurad. I verkligheten är hon bara en förströelse för mannen, ett nöje, ett sällskap, en oväsentlig tillgång. Han är däremot meningen med hennes liv, hennes existensberättigande. Utbytet rör således inte två ting med lika värde. Denna brist på jämlikhet blir särskilt märkbar den tid de tillbringar tillsammans - och som bedrägligt tycks vara densamma - men inte har samma värde för båda parter. Den kväll älskaren tillbringar tillsammans med sin älskarinna kunde han ha ägnat åt arbete som främjat hans karriär, han kunde ha besökt vänner, odlat nyttiga förbindelser, roat sig. För en man som är normalt integrerad i samhället är tiden något rikt och positivt, pengar, ryktbarhet, nöjen (1973:443).

(2b) Kvinnan måste förstå att allt utbyte - och detta är en grundläggande regel i nationalekonomin - regleras enligt det värde som varan representerar för köparen, inte för säljaren: hon blev lurad när man inbillade henne att hon betingade ett oändligt högt pris. För mannen är hon i själva verket endast en förströelse, ett nöje, ett sällskap, en oväsentlig tillgång, medan han är meningen med och berättigandet av hela hennes existens. Utbytet äger alltså inte rum mellan två objekt med samma värde; denna ojämlikhet blir särskilt tydlig genom att den tid de tillbringar tillsammans - och som felaktigt kan framstå som samma tidsrymd - inte har samma värde för de båda parterna. Under den kväll som älskaren tillbringar med sin älskarinna hade han kunnat utföra ett arbete som gynnade hans karriär, träffa vänner, odla kontakter, roa sig. För en man som på ett normalt sätt är integrerad i samhället är tiden en påtaglig rikedom: pengar, rykte, njutning (2002:831).

Även i exempel (2) motsvaras franskans semikolon i de flesta fall av punkt men framför allt i den gamla översättningen: (2a) är indelad i sex meningar och (2b) i fem stycken. Det första kolonet motsvaras av tankestreck i den gamla översättningen, se rad 2 i (2a), det tredje kolonet har blivit ett komma vilket inte följer den franska texten eftersom det är en uppräkningslista, där även svenskan använder sig av kolon. Den nya översättningen följer den franska interpunktionen i större grad: den behåller kolon i två av fallen och semikolon i ett av fallen. I både exempel (2a) och (2b) motsvaras emellertid det andra kolonet av punkt, se rad 7 i båda exemplen.

(3) Un monde où les hommes et les femmes seraient égaux est facile à imaginer car c'est exactement celui qu'avait *promis* la révolution soviétique : les femmes élevées et formées exactement comme les hommes travailleraient dans les mêmes conditions et pour les mêmes salaires ; la liberté érotique serait admise par les mœurs, mais l'acte sexuel ne serait plus considéré comme un "service" qui se rémunère ; la femme serait *obligée* de s'assurer un autre gagne-pain; le mariage reposerait sur un libre engagement que les époux pourraient dénoncer dès qu'ils voudraient ; la maternité serait libre, c'est-à-dire qu'on autoriserait le birth-control et l'avortement et qu'en revanche on donnerait à toutes les mères et à leurs enfants exactement les mêmes droits, qu'elles soient mariées ou non ; les congés de grossesse seraient payés par la collectivité qui assumerait la charge des enfants, ce qui ne veut pas dire qu'on *retirerait* ceux-ci à leurs parents mais qu'on ne les leur *abandonnerait* pas (1966:569).

(3a) En värld av likställda män och kvinnor är lätt att föreställa sig, ty det är just en sådan värld som den sovjetiska revolutionen utlovade. Kvinnor fick samma uppfostran och utbildning som män och skulle arbeta på samma villkor och med samma lön. Den fria kärleken skulle vara sanktionerad men kärleksakten skulle inte längre anses som en "tjänst" man fick ersättning för. Kvinnan skulle vara *tvungen* att skaffa sig ett annat levebröd, äktenskapet skulle vila på en frivillig överenskommelse som makarna kunde säga upp så snart de själva ville. Moderskap skulle vara frivilligt, dvs. födelsekontroll och aborter tillåtna. I gengäld skulle alla mödrar och alla barn ha samma rättigheter antingen de var gifta eller inte. Havandeskapsledighet skulle betalas av kollektivet som åtog sig vårdnaden om barnen, vilket inte betyder att man *tar dem ifrån* föräldrarna, men att man inte överger dem (1973:445).

(3b) Det är lätt att föreställa sig en värld där kvinnor och män skulle vara jämlikar, ty det är just den värld som den ryska revolutionen utlovade: kvinnor som uppfostrats och utbildats på exakt samma sätt som män skulle arbeta under samma villkor och till samma

löner. Moralen skulle tillåta erotisk frihet, men sexualakten skulle inte längre betraktas som en "tjänst" som ska betalas och kvinnan blev då *tvungen* att tillförsäkra sig ett annat levebröd. Äktenskapet skulle vila på en fri överenskommelse som makarna kunde säga upp när helst de önskade; moderskapet skulle vara frivilligt, vilket innebär att födelsekontroll och aborter skulle vara tillåtna och att man i gengäld skulle ge alla mödrar exakt samma rättigheter, oavsett om de var gifta eller inte. Havandeskapsledighet skulle bekostas av kollektivet som åtog sig ansvaret för barnen, vilket inte betyder att man skulle *ta dem från* föräldrarna, men att man inte skulle *utlämna* dem åt föräldrarna (2002:833).

I exempel (3) motsvaras franskans alla skiljetecken av punkt i den gamla översättningen. Den nya översättningen varierar sig mer, där förekommer det ett kolon och ett semikolon, men i övriga fall motsvaras semikolon av punkt. Den använder sig också, som i det franska originalet, av kolon för att introducera en förklaring.

Utifrån dessa tre exempel kan vi konstatera att den gamla översättningen i större grad använder sig av punkt som skiljetecken, där franskan använder semikolon. Den nya översättningen har brutit upp den franska grafiska meningen med hjälp av punkt men inte alls i lika stor utsträckning som den gamla. Den nya översättningen har även i vissa fall använt sig av semikolon i stället för punkt. Vi ser alltså en tendens till att den franska interpunktionen följs i större grad i den nya översättningen än i den gamla; det är en mer direkt översättning beträffande interpunktionen. De svenska översättarna har varit mer trogna den franska interpunktionen i den nya översättningen.

4.2 Citat

Citat är intressant att undersöka i översättningssammanhang eftersom översättaren bör, inom citationstecknet, vara "extra" trogen källtexten. Den franska slutsatsen (Beauvoir 1966:560) börjar med ett citat av den franske poeten Jules Laforgue:

(4) "Non, la femme n'est pas notre frère ; par la paresse et la corruption, nous en avons fait un être à part, inconnu, n'ayant d'autre arme que son sexe, ce qui est non seulement la guerre perpétuelle, mais encore une arme pas de bonne guerre - adorant ou haïssant, mais pas compagnon franc, un être qui forme légion avec esprit de corps, franc-maçonnerie - des défiances d'éternel petite esclave" (1966:560).

(4a) "Nej, kvinnan är inte vår broder! Genom lättja och mutor har vi gjort henne till en varelse för sig, en okänd, som inte har något annat vapen än sitt kön, vilket inte bara betyder evigt krig utan även ett krig med oärliga vapen - hon dyrkar eller hatar men blir ingen uppriktig livskamrat, kvinnor sluter sig samman i kåranda och frimureri - den eviga lilla slavens misstro" (1973:437).

(4b) "Nej, kvinnan är inte vår broder; genom lättja och mutor har vi gjort henne till ett utomstående okänt väsen som inte har något annat vapen än sitt kön, vilket innebär inte bara evigt krig, utan dessutom ett krig med oärliga vapen - hon dyrkar eller hatar, men blir ingen uppriktig följeslagare, kvinnor håller ihop i kåranda och frimureri - den eviga lilla slavens misstro" (2002:825).

Det finns tre stora skillnader mellan de två översättningarna. Den gamla översättningen har valt att sätta in ett utropstecken efter första meningen, vilket inte används i originalet. *Un être à part, inconnu* har översatts ordagrant i den gamla översättningen medan den nya översättningen har ändrat ordföljden och enligt min åsikt fått en bättre kommunikativ översättning: *ett utomstående okänt väsen jmf. en varelse för sig, en okänd. Följeslagare* är också en mer exakt översättning av *compagnon* än livskamrat. Dessa tre skillnader tyder på att den nya översättningen i sin helhet är en mer kommunikativ översättning till målspråket än den gamla översättningen. Exempel (5) är ett citat av författaren Montaigne:

(5) "Il est plus facile d'accuser un sexe que d'excuser l'autre, dit Montaigne" (1966:563).

(5a) "Det är lättare att anklaga det ena könet än ursäkta det andra, säger Montaigne" (1973:439).

(5b) "Det är lättare att anklaga ett kön än att ursäkta det andra, skriver Montaigne" (2002:828).

Det som skiljer dessa översättningar åt är framför allt anföringsverben *dire* på franska. Elisabeth Tegelberg (2000:119) skriver följande om anföringsverb:

”Efterställda och inskjutna anföringsverb skiljer sig definitionsmässigt. Med anföringsverb rör det sig om en användning, dvs. en funktionell kategori. Yttrandeverb anger endast att ett yttrande fällt och antalet yttrandeverb, t.ex. svara, säga, fråga är begränsat” (Tegelberg 2000:119).

I exempel (5) har den gamla översättningen valt den ordagranna översättningen *säger* medan den nya har översatt med *skriver*. Även om det står *dire* i originalet är den nya översättningen mer kommunikativ, eftersom det rör sig om en skriven källa. Den gamla översättningen har också gjort bestämd form av *un sexe*, vilken inte är nödvändigt. Den gamla översättningen är på detta sätt mindre trogen citatet i källtexten. Exempel (6) är ett citat av den danske filosofen Kierkegaard:

(6) “Quel malheur que d'être femme! et pourtant le malheur quand on est femme est au fond de ne pas comprendre que c'en est un, dit Kierkegaard” (1966:564).

(6a) ”Vilken olycka att vara kvinna, och ändå är olyckan egentligen den, att när man är kvinna så fattar man det inte, säger Kierkegaard” (1973:440).

(6b) ”Vilken olycka att vara kvinna, och likväl ligger olyckan främst i att den som är kvinna icke fattar det, skriver Kierkegaard” (2002:829).

Även i detta exempel (6) ser vi skillnaden i yttrandeverben. Den nya översättningen har även i detta fall kommunicerat översättningen av yttrande verbet tydligare till målspråket. Den gamla översättningens *så fattar man det inte* gör också att översättningen blir mer talspråklig än kommunikativ. Texten avslutas med ett citat av Marx:

(7) ”Le rapport immédiat, naturel, nécessaire, de l'homme à l'homme est le *rapport de l'homme à la femme*” a dit Marx. ”Du caractère de ce rapport il suit jusqu'à quel point l'homme s'est compris lui-même comme *être générique*, comme homme ; le rapport de l'homme à la femme est le rapport le plus naturel de l'être humain à l'être humain. Il s'y montre donc jusqu'à quel point le comportement *naturel* de l'homme est devenu *humain* ou jusqu'à quel point l'être *humain* est devenu son être *naturel*, jusqu'à quel point sa *nature humaine* est devenue sa *nature*” (1966:576).

(7a) ”Människans omedelbara, naturliga och nödvändiga förhållande till medmänniskan är identiskt med *mannens förhållande till kvinnan*”, har Marx sagt. ”Av karaktären i detta förhållande framgår i hur grad människan förstått sig själv som biologisk varelse och som människa. Mannens förhållande till kvinnan är människans mest naturliga förhållande till sina medmänniskor. Av detta förhållande framgår alltså i vilken grad människans naturliga *beteende* har blivit mänskligt eller i hur hög grad den *mänskliga* varelsen blivit en *naturlig* varelse, i vilken grad hennes *mänskliga* natur blivit hennes *natur*” (1973:452).

(7b) ”Det omedelbara, naturliga, nödvändiga förhållandet mellan människa och människa är *förhållandet* mellan *man* och *kvinn*”, skriver Marx. ”Ur dess karaktär följer i vilken utsträckning människan blivit och uppfattar sig själv som *en del av människosläktet*, som *människa*; förhållandet mellan man och kvinna är det *naturligaste* förhållandet mellan människa och människa. I detta visar sig alltså i vad mån människans *naturliga* förhållande har blivit *mänskligt* eller människans *mänskliga* väsen blivit ett *naturligt* väsen för henne, i vad mån hennes *mänskliga natur* blivit *natur* för henne” (2002:840).

I den gamla översättningen har *l'homme à l'homme* blivit *till medmänniskan* medan den nya översättningens *mellan människa och människa* är en mer ordagrann översättning och framstår som mest korrekt. Det franska uttrycket *le rapport de l'homme à la femme* har i den gamla översättningen gjort mannen till den aktiva: *mannens förhållande till kvinnan*, till skillnad från den nya mer neutrala översättningen *förhållandet mellan man och kvinna*. Detta kan vara ett bevis på tidsandan, hur man väljer att tolka det franska originalet. Yttrande verbet har i den gamla översättningen blivit en perfekt *har sagt* medan den nya översättningen konsekvent fortsätter med *skriver* i presens även om originalet är en *passé composé*. I första meningen har också ett tillägg gjorts med ordet *identiskt* i den gamla översättningen, vilket inte verkar nödvändigt. Den nya översättningens *i vilken utsträckning* låter mer språkligt korrekt än *i hur grad* av det franska uttrycket *jusqu'à quel point*. *Comportement* översätts med *beteende* i den gamla och med *förhållande* i den nya. I båda översättningarna finns det kursiveringsmissar; de överensstämmer inte med originalet.

Sammanfattar vi dessa fyra exempel av citat konstateras att den nya översättningen i fråga om anföringsverben är mer kommunikativ. Den är också mer neutral och trogen källtexten inom citationstecknet.

4.3 Konnektiver

Grammaire méthodique du français (Riegel et al. 1994:617) definierar konnektiver på följande sätt (egen översättning):

I begränsad betydelse är konnektiverna de termer som garanterar bindningen inom en komplex fras: samordnande och underordnande konjunktioner, till exempel: *car, donc, parce que, de sorte que* och *mais, bien que*. I vid betydelse är konnektiverna de termer som garanterar en texts komposition: konjunktioner, men också adverb som (*alors, puis, ensuite*) prepositionella uttryck (*d'une part, d'autre part, en tout cas, en fin de compte*), presentatörer (*c'est, voilà*), uttryck (*c'est-à-dire, autrement dit* etc.).

I textanalysen av den franska texten konstaterades att Simone de Beauvoir framför allt använde sig av: *mais, en vérité, c'est-à-dire, d'ailleurs, alors, donc, d'abord* och *d'autre part*.

Enligt Riegels klassificering av konnektiver är *mais* en argumenterande konnektiv som markerar opposition-concession (motsättning-medgivande) (Riegel et al. 1994:619). *En effet* (nämligen) kan sägas vara en synonym till *en vérité* (i själva verket) vilka är exempel på argumenterande konnektiver i betydelsen *en réalité, effectivement*. Dessa går under klassificeringen explication - justification (förklaring-berättigande) (Riegel et al. 1994:621). *C'est-à-dire* betecknar en tolkande sammanfattning som motsvarar en ändring av den uttalade åsikten. Detta är en konnektiv som används när man formulerar det redan sagda på ett nytt sätt (Riegel et al. 1994:622). *D'ailleurs* är också en argumenterande konnektiv. Den bidrar till att införa ytterligare ett argument. *Alors* och *donc* är argumenterande konnektiver som markerar en sammanfattning (Riegel et al. 1994:621). *D'abord* är

en numrerande konnektiv som används för att strukturera texten (Riegel et al. 1994:622). Paren *d'une part/ d'autre part* används ofta som numrerande konnektiver eller i en argumenterande text (Riegel et al. 1994: 619). För att visa på översättning av dessa konnektiver har fem meningar valts ut som kan anses vara representativa för texten:

(8) Mais elle ne fait par là que se défendre; ce n'est ni une immuable essence ni un coupable choix qui l'ont vouée à l'immanence, à l'infériorité (1966:561).

(8a) Men hon gör det bara i självförsvar, det är varken en oföränderlig natur eller ett skuldbelastat val som dömt henne till immanens och underlägsenhet (1973:438).

(8b) Men därigenom gör hon inget annat än försvarar sig; det är varken en oföränderlig essens eller ett skuldtyngt val som har dömt henne till immanens, till underlägsenhet (2002:826).

Författaren argumenterar för kvinnans försvar genom att använda konnektiven *mais* och presentatörkonnektiven: *ce n'est ni...*, i de båda svenska översättningarna har detta översatts med *men* och *det är varken... eller*. (8a) har den additiva konnektiven *och* för att samordna *immanens och underlägsenhet* där det i originalet finns ett komma, vilket gör att (8a) är friare gentemot källtexten. *Par là* översätts med *därigenom* i exempel (8b) medan det i (8a) endast översätts med *bara*. (8b) åstadkommer på detta sätt en mer kommunikativ och klar översättning eftersom man i (8a) förlorar denna emfas.

(9) C'est alors l'attitude des mâles qui crée un nouveau conflit : c'est avec mauvaise grâce que l'homme "donne son renvoi" à la femme (1966:561).

(9a) Då skapar männens attityd en ny konflikt, det är med illa dold motvilja som mannen "ger kvinnan fri" (1973:438).

(9b) Då blir det männens hållning som skapar en ny konflikt, ty mannen friger endast motvilligt kvinnan (2002:826).

C'est alors motsvaras av svenskans *då*. Exemplet 9b har även lagt till den svenska konnektiven *ty* för att översätta franskans förklarande kolon. (9a) har översatt detta kolon med ett komma. Eftersom det är en förklaring till föregående sats är (9b) en bättre kommunikativ översättning. (9a) binder inte ihop fraserna lika bra med endast ett kommatecken.

(10) En vérité, l'homme est comme la femme une chair, donc une passivité, jouet de ses hormones et de l'espèce, proie inquiète de son désir;... (1966:573).

(10a) I verkligheten är ju mannen liksom kvinnan en kropp, alltså passivitet, en lekboll för hormonerna och släktets spel, ett oroligt offer för sitt begär (1973:448).

(10b) I själva verket är mannen precis som kvinnan ett kött, alltså en passivitet, en lekboll för sina hormoner och för arten, ett otåligt offer för sitt begär (2002:836).

En vérité får översättningen *i verkligheten* i (10a) vilket bättre stämmer överens med den franska motsvarigheten: *en réalité*. (10b) har den mer korrekta översättningen *i själva verket*. *Donc* får översättningen *alltså* i båda översättningarna.

(11) D'abord, il demeurera toujours entre l'homme et la femme certaines différences ; ... (1966:575).

(11a) För det första kommer vissa skillnader mellan man och kvinna alltid att bestå.... (1973:451)

(11b) För det första kommer det alltid att finnas vissa skillnader mellan mannen och kvinnan (2002:839).

D'abord motsvaras av svenskans *för det första* i båda översättningarna. I nästa mening kontrasterar författaren det skrivna genom att använda *d'autre part*, vilket bryter mot konventionen där *d'une part/d'autre part* oftast utgör ett par i argumenterande texter (Riegel et al.1994: 619). *D'abord* brukar oftast följas av de temporala konnektiverna *ensuite* och *enfin* (Riegel et al.1994: 622). Författaren väljer emellertid att frångå detta mönster.

(12) D'autre part, ce sont les institutions qui créent la monotonie :... (1966:576).

(12a) Å andra sidan är det institutionerna som alstrar monotonier,... (1973:451).

(12b) Å andra sidan skapar institutioner monotonier:... (2002:839).

D'autre part översätts med *å andra sidan*. Även på svenska skulle detta behöva föregås av *å ena sidan* för att skapa en motsättning.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att båda översättningarna använder sig av den direkta översättningsmetoden, den nyare översättningen framstår emellertid som mer kommunikativ än den gamla, framför allt i exempel (8), (9) och (10). I dessa fall kommuniceras källtexten bättre till måltexten; informationen är mer entydig och klar. Den gamla översättningen förhåller sig samtidigt friare gentemot källtexten, se exempel (8), kommenteringen.

4.4 Nyckelord

Ur ett semantiskt perspektiv kan det vara intressant att se hur de olika översättarna har översatt nyckelord såsom *fraternité*, *égal*, *égalité*, *inégalité* och *semblables* och för att se om tidsskillnaden mellan de två översättningarna, 30 år, återspeglas i texterna. För detta ändamål har nio meningar med dessa termer valts ut.

(13) Beaucoup pensent qu'entre les deux sexes il y aura toujours "brigue et rïotte" et que jamais la *fraternité* ne leur sera possible (1966:560).

(13a) Många tror att det alltid kommer att vara "strid på kniven" mellan könen och att *samhörighet* aldrig blir möjlig (1973:437).

(13b) Många anser att det alltid kommer att vara "liv och kïv" mellan könen och att *broderskap* mellan dem aldrig kommer att bli möjligt (2002:825).

Fraternité översätts med *samhörighet* i översättningen från 1973 och med *broderskap* i översättningen från 2002. Enligt mig verkar *broderskap* vara en mer ordagrann översättning. *Samhörighet* motsvaras av det franska *solidarité*.

(14) Au lieu de chercher à les ravalier, elle affirme qu'elle s'*égale* à eux (1966:562).

(14a) I stället för att bli otidig hävdar hon att hon är *jämbördig* (1973:438).

(14b) I stället för att försöka förringa dem hävdar hon att hon är deras *jämlike* (2002:827).

I exempel (14) översätts *égale* med *jämbördig* i översättningen från 1973 och med *jämlike* i översättningen från 2002. Även i detta fall verkar *jämlike* vara en mer ordagrann översättning. *Jämbördig* har en något gammaldags klang, vilket emellertid inte är konstigt eftersom det är en äldre översättning.

(15) Cette notion incertaine "*d'égalité dans l'inégalité*", dont l'un se sert pour masquer son despotisme et l'autre sa lâcheté ne résiste pas à l'expérience (1966:566).

(15a) Det svävande begreppet "*likhet i olikheten*" som den ena använder sig av för att maskera sin despotism och den andra för att maskera sin feghet motstår inte verklighetens påfrestningar (1973:442).

(15b) Det vaga begreppet "*jämlikhet i ojämlikheten*", som den ene använder sig av för att förklä sin despotism och den andra sin feghet, klarar inte mötet med erfarenheten (2002:830).

I exempel (15) har den gamla översättningen överhuvudtaget inte fått fram den feministiska innebörden av uttrycket *d'égalité dans l'inégalité* med det alltför oprecisa *likhet i olikheten*. Detta uttryck motsvaras av det franska *ressemblance dans la non-ressemblance*.

(16) Un monde où les hommes et les femmes seraient *égaux* est facile à imaginer car c'est exactement celui qu'avait promis la révolution soviétique ;... (1966:569).

(16a) En värld av *likställda* män och kvinnor är lätt att föreställa sig, ty det är just en sådan värld som den sovjetiska revolutionen utlovade (1973:445).

(16b) Det är lätt att föreställa sig en värld där kvinnor och män skulle vara *jämlikar*, ty det är just den värld som den ryska revolutionen utlovade: ... (2002:833).

Till skillnad från exempel (14) där den gamla översättningen har översatt *égale* med *jämbördig* har den i exempel (16) översatt *égaux* med *likställda*. Den gamla

översättningen är alltså inkonsekvent medan den nya har *jämlike/jämlikar* i båda fallen.

(17) Mais suffit-il de changer les lois, les institutions, les moeurs, l'opinion et tout le contexte social pour que femmes et hommes deviennent vraiment des *semblables* (1966:569)?

(17a) Men räcker det att ändra lagar, institutioner, seder, åsikter och hela det sociala sammanhanget för att kvinnor och män ska bli verkligt *likställda* (1973:445)?

(17b) Men räcker det att förändra lagar, institutioner, moral, den allmänna opinionen och hela det sociala sammanhanget för att kvinnan och mannen verkligen ska bli *likar* (2002:833)?

I exempel (17) ser vi att den gamla översättningen har översatt *semblables* på samma sätt som *égaux*, nämligen med *likställda*: För två olika uttryck i den franska källtexten har den gamla översättningen alltså samma översättning, vilket inte är speciellt klart och entydigt. Den nya översättningen översätter med *likar*, vilket är en ordagrann översättning.

(18) Mais si nous supposons au contraire une société où *l'égalité* des sexes serait concrètement réalisée, cette *égalité* s'affirmerait à neuf en chaque individu (1966:570).

(18a) Men om vi föreställer oss ett samhälle där köns *likställighet* var genomförd i praktiken, så skulle denna *likställighet* göra sig gällande på nytt i var enskild individ (1973:446).

(18b) Men om vi däremot föreställer oss ett samhälle där *jämlikheten* mellan könen faktiskt är förverkligad, skulle denna *jämlikhet* bekräftas på nytt i varje individ (2002:834).

I exempel (18) översätts *égalité* med *likställighet* i den gamla översättningen. Även i detta fall förekommer inkonsekvens om vi jämför med exempel (15) där *égalité* översätts med *likhet*. För ett och samma uttryck i franska används två olika översättningar.

(19) Cette *inégalité* va se marquer singulièrement dans le fait que le temps qu'ils passent ensemble - et qui paraît fallacieusement le même temps - n'a pas pour les deux partenaires la même valeur ;... (1966:566).

(19a) Denna brist på *jämlikhet* blir särskilt märkbar den tid de tillbringar tillsammans - och som bedrägligt tycks vara densamma - men inte har samma värde för båda parter (1973:443).

(19b) Denna *ojämlikhet* blir särskilt tydlig genom att den tid de tillbringar tillsammans - och som felaktigt kan framstå som samma tidsrymd - inte har samma värde för de båda parterna (2002:831).

Exempel (19) är också inkonsekvent i den gamla översättningen. Översättarna har visserligen valt den mer korrekta termen *jämlikhet* med det framförstådda i *brist på*. *Brist på* motsvaras emellertid av det franska *manque de*. Den nya översättningens *ojämlikhet* är mer exakt.

(20) Si dès l'âge le plus tendre, la fillette était élevée avec les mêmes exigences et les mêmes honneurs, les mêmes sévérités et les mêmes licences que ses frères, participant aux mêmes études, aux mêmes jeux, promise à un même avenir, entourée de femmes et d'hommes qui lui apparaîtraient sans équivoque comme des *égaux*, le sens du « complexe de castration » et du « complexe d'Œdipe » seraient profondément modifiés (1966:570).

(20a) Om flickan alltifrån späda ålder uppfostras med samma krav och samma belöningar, samma stränghet och samma frihet som sina bröder, deltog i samma studier, samma lekar, utlovades samma sorts framtid, omgavs av kvinnor och män som klart framstod som *jämställda*, då skulle fenomen som "kastrationskomplex" och "oidipuskomplex" få en helt annan innebörd (1973:446).

(20b) Om flickan från sin allra späda ålder uppfostrades med samma krav och samma belöningar som sina bröder, med samma stränghet och samma frihet, om hon fick delta i samma studier och samma lekar, utlovades samma framtid och omgavs av kvinnor och män som otvetydigt framträdde som *jämlikar*, skulle innebörden i "kastrationskomplex" och "oidipuskomplex" förändras i grunden (2002:834).

Exempel (20) visar prov på inkonsekvens i den gamla översättningen genom att översätta *égaux* med *jämställda*, visserligen ett modernt uttryck men det har inte använts tidigare i texten i översättning av *égal*. Den nya översättningen fortsätter konsekvent att använda *jämlikar* i detta fall.

(21) Pour remporter cette suprême victoire il est entre autres nécessaire que par-delà leurs différenciations naturelles hommes et femmes affirment sans équivoque leur *fraternité* (1966:577).

(21a) För att vinna denna högsta seger är det bl.a. nödvändigt att män och kvinnor utöver de av naturen givna skillnaderna, otvetydigt hävdar sin *solidaritet* (1973:452).

(21b) För att hemföra denna högsta seger krävs det bland annat att män och kvinnor bortom sina naturliga olikheter otvetydigt hävdar sitt *broderskap* (2002:840).

Även i exempel (21) har den nya översättningen översatt *fraternité* med *broderskap*. Den gamla översättningen introducerar en ny term jämfört med exempel (14), nämligen termen *solidaritet*.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att det förekommer många exempel på inkonsekvens i översättningen av dessa nyckelord i den gamla översättningen jämfört med den nya. Det kan eventuellt bero på att dessa termer inte var så välbekanta i Sverige på 70-talet som de är nu på 2000-talet. Det kan också bero på att översättarna av den gamla versionen inte lade sig vinn om att vara konsekventa i sin översättning av nyckelord. Denna inkonsekvens får emellertid till följd att det blir en mindre klar och entydig översättning vilket är ett mål enligt den pragmatiska analysen (se sid. 13) i översättning av en informativ text. Den nya översättningen använder sig emellertid genomgående av Vinay och Darbelnets direkta översättningsmetod och översättarna har varit konsekventa i sin översättning av nyckelorden. Att det skiljer 30 år mellan översättningarna märks också på den gamla översättningens ordval, till exempel: *jämbördig*, *likställda* och *samhörighet* i jämförelse med den nya översättningens: *jämlig*, *likar* och *broderskap*.

5. Avslutande diskussion

Ett av syftena med den här uppsatsen var att göra en textanalys av slutsatsen i *Le deuxième sexe*, skriven av Simone de Beauvoir 1949. Slutsatsen valdes eftersom det var ett avslutat textavsnitt och för att det innehöll författarens sammanfattande

åsikter och synpunkter av boken. Det kunde också antas att texten innehöll de typiska textuella drag som var karakteristiska för hela boken.

Med hjälp av textanalysen kunde det konstateras att det framför allt var en argumenterande text med verbal stil. Textens funktion är framför allt informativ, det vill säga att den fokuserar på sakinnehållet, men det finns även drag av imperativ funktion i texten. Författaren vill påverka oss att tycka som hon gör för att få oss läsare att agera utifrån hennes perspektiv. Texten är inte svår men författarens argumentation och den långa meningslängden bidrar till tyngden i texten. Textens huvudinnehåll är att broderskap mellan könen kan uppnås och båda könen skulle bli vinnare genom detta. Även om detta är en monologisk och subjektiv text är författaren relativt anonym. Beauvoir förekommer visserligen ibland i form av subjeks- och objektspronomen i första person och i form av ironiska kommentarer. Författaren för även fram utifrånperspektiv genom andra filosofers, författares och ideologers tankar och åsikter, som hon argumenterar för och emot. För att ytterligare understryka sitt budskap använder hon sig av retoriska stilfigurer såsom upprädnings av substantiv och verb samt frågor.

Uppsatsens andra syfte var att studera två översättningar till svenska av denna källtext: den ena översättningen kom 1973 och den nyare av de två utkom 2002. För att studera dessa användes Newmarks (1986) teori om semantisk och kommunikativ översättning samt Vinay och Darbelnets (1963) sju översättningsstrategier för komparativ översättning mellan franska och engelska. Detta teoretiska material tillämpades på de delar som visade sig vara intressanta utifrån textanalysen: *interpunktionen*, *citaten*, *textbindningen* och *nyckelorden*.

Interpunktionen varierade något mellan de två översättningarna. Den gamla översättningen var generellt sett uppdelad i fler meningar än den nya och den nya

visade prov på att vara mer direkt i sin översättning jämfört med den gamla; den följde den franska källtexten mera ordagrant.

När det gäller citaten följdes de mera texttroget i den nya översättningen än i den gamla. Den nya översättningen översätter även yttrande verbet *dire* på ett mer kommunikativt sätt, med *skriver* i tre av citaten där det är aktuellt.

Översättningen av textbindningens konnektiver visade inte upp några stora skillnader mellan de två översättningarna, utan Vinay och Darbelnets tredje direkta metod användes: direkt översättning. Även i detta fall fanns det emellertid tre exempel på en mer kommunikativ översättning i den nya översättningen.

I översättningen av nyckelord återfinns i den gamla översättningen många exempel på inkonsekvens av termer som är centrala för den här texten. För en och samma term på källspråket förekommer olika översättningar och för olika termer på källspråket förekommer samma översättning. Detta kan eventuellt bero på att medvetenheten om dessa termer inte var lika hög 1973 som den är nu på 2000-talet, eller helt enkelt att den nya översättningen är en mer genomtänkt, konsekvent och kommunikativ översättning. Det kan också bero på att översättarna av den gamla översättningen hade ett friare syfte, speciellt med tanke på att vissa partier av boken inte är översatta.

6. Résumé en Français

L'un des buts de ce mémoire a été d'analyser un extrait du livre de Simone de Beauvoir, paru en 1949: *Le deuxième sexe*. Ce texte a suscité beaucoup de réactions dans la société de l'époque. Une première version suédoise, traduite par Anna Pyk et Inger Bjurström, a été publiée en 1973. Il s'agit pourtant d'une traduction

incomplète. En effet, plusieurs passages du livre ont été omis. Il faudra attendre l'année 2002 pour avoir une version complète en suédois ; celle-ci a été traduite par Åsa Moberg et Adam Inczèdy-Gombos.

Étant donné le cadre relativement restreint de ce mémoire, nous avons choisi de limiter notre corpus à la conclusion du livre de Simone de Beauvoir. En effet, nous considérons que celle-ci constitue un texte autonome comportant les caractéristiques essentielles de l'ensemble du livre de Simone de Beauvoir.

Dans un premier temps, nous avons fait une analyse textuelle du corpus à l'aide de l'ouvrage de Hellspong et Ledin *Vägar genom texten. Handbok i bruksanalys* (1997). Cette analyse nous a permis de dégager un certain nombre de caractéristiques. Il s'agit d'un texte informatif, impératif et argumentatif à travers lequel l'auteur veut nous convaincre de son opinion personnelle sur la situation des femmes pour nous faire réagir et travailler pour l'égalité des femmes. Selon elle, les deux sexes ont tout à gagner de la nouvelle situation qui est en train de s'établir.

Dans un deuxième temps, nous avons comparé les deux traductions (1973/2002) pour voir si, en raison du nombre d'années que les séparent, on y trouve des différences fondamentales ou bien si les traducteurs ont employé des stratégies de traduction différentes. En particulier dans la traduction d'un texte informatif, il convient d'être clair et sans équivoque afin de transmettre sans ambiguïté le contenu dans la culture de la langue d'arrivée. Comme ouvrages de référence pour cette deuxième partie du mémoire, nous avons utilisé le livre de Newmark (1986), touchant à la théorie de la traduction sémantique et communicative et celui de Vinay et Darbelnet (1963) dans lequel les deux chercheurs présentent sept méthodes de traduction de français à l'anglais.

Dans notre analyse comparative de deux traductions, nous avons choisi de nous concentrer sur les phénomènes suivants : *la ponctuation des phrases longues,*

les citations, les connecteurs et le choix *des mots-clés* du texte de départ. Pour la plupart de ces phénomènes, nous nous sommes inspirée des grammaires de Riegel et al. (1994) et de Pedersen et al. (1989), ainsi que du livre de Tegelberg (1990) sur la traduction du suédois au français.

Nous avons pu observer que les phrases longues en français sont coupées en phrases plus courtes en suédois. La nouvelle traduction tend pourtant à imiter systématiquement la ponctuation française - c'est-à-dire qu'elle ne coupe pas la phrase française aussi souvent dans des petites phrases que la traduction de 1973. De la même façon, la nouvelle traduction rend les citations de manière plus directe en suédois. En ce qui concerne les connecteurs, il n'y a pas de différences frappantes entre les deux. Dans les deux cas, les connecteurs les plus caractéristiques du texte de Beauvoir sont traduits littéralement, mais trois exemples dans la nouvelle traduction montre pourtant une traduction plus communicative que l'ancienne. La plus grande différence entre les deux traductions concerne les mots-clés, tels que *fraternité* ou *égalité*. A travers plusieurs exemples, nous avons pu montrer que la traduction de 1973 emploie des mots différents en suédois pour un seul et même terme dans la langue source. Il y a donc un certain manque de cohérence dans l'ensemble du texte traduit. A l'opposé la traduction de 2002 fait preuve d'une plus grande rigueur dans le choix des termes.

Ces résultats tendent à montrer que l'émancipation de la femme n'en était encore qu'à ses débuts et que les termes concernant ce sujet n'étaient pas aussi courants dans les années 70 qu'en 2002. Compte tenu du fait que bon nombre de passages ont été omis, on peut aussi supposer que les traductrices de la version de 1973 avaient choisi de faire une traduction plus libre, aussi bien en ce qui concerne le livre dans sa totalité, qu'au niveau du vocabulaire.

7. Bibliografi

Källtext

De Beauvoir, Simone. 1966. *Le deuxième sexe I, Le faits et les mythes*. Paris: Editions Gallimard

De Beauvoir, Simone. 1966. *Le deuxième sexe, L'expérience vécue*. Paris: Editions Gallimard

De Beauvoir, Simone. 1986. I översättning av Inger Bjurström och Anna Pyk. *Det andra könet*. Stockholm AWE /Gebers.

De Beauvoir, Simone. 2002. I översättning av Adam Inczèdy-Gombos och Åsa Moberg. *Det andra könet*. Stockholm Norstedts förlag.

Referenser

Hellspång, Lennart & Ledin, Per. 1997. *Vägar genom texten. Handbok i brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Ingo, Rune. 1991. *Från källspråk till målspråk. Introduktion i översättningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Melin, Lars & Lange, Sven. 1995. *Att analysera text*. Lund: Studentlitteratur.

Munday, Jeremy. 2001. *Introducing Translation Studies. Theories and Applications*. London och New York. Routledge

Newmark, Peter. 1986. *Approaches to Translation*. Oxford: Pergamon Press.

Pedersen John, Spang-Hanssen Ebbe & Vikner Carl. 1982. *Fransk universitetsgrammatik*. Stockholm: Esselte Studium

Riegel, Martin, Pellat Jean-Christophe, Rioul René. 1994. *Grammaire méthodique du française*. Paris: Prsses Universitaires de France.

Tegelberg, Elisabeth. 2000. Från svenska till franska. *Kontrastiv lexikologi i praktiken*. Lund: Studentlitteratur

Vinay, J-P. & Darbelnet, J. 1963. *Stylistique comparée du français et de l'anglais. Méthode du traduction*. Paris: Didier